

Xueyuan Tian

Editor

ÎMBĂTRÂNIREA
POPULAȚIEI ȘI RISCUL
CAPCANEI VENITULUI
MEDIU ÎN CHINA

TRADUCERE:

Miruna Niță

CREATOR
BRAȘOV, 2023

CUPRINS

PREZENTARE GENERALĂ	15
REZUMAT	29

CAPITOLUL 1: PREZENTARE GENERALĂ	33
---	-----------

Xueyuan Tian

1. De la „capcana venitului mic” la „capcana venitului mediu”	34
1.1 „Capcana dezvoltării”	34
1.2 „Capcana venitului mic” urmată de „avântul” economic.....	36
1.2.1 Factorii externi care au contribuit la „avântul” economic	36
1.2.2 Factorii interni care au contribuit la „avântul” economic.....	41
1.3 Cauzele „capcanei venitului mediu”	41
1.3.1 Incapacitatea de a ține pasul cu progresul tehnologic, informatizarea și globalizarea economică.....	42
1.3.2 Izbucnirea conflictelor sociale.....	46
1.3.3 Urbanizare anormală	48
1.3.4 Dublul impact al îmbătrânirii populației	51
2. Îmbătrânirea populației în secolul XXI	52
2.1 Tendința de îmbătrânire a populației la nivel mondial.....	52
2.2 Îmbătrânirea populației în China – caracteristici	54
2.2.1 Îmbătrânirea populației în China	54
2.2.2 Îmbătrânirea populației în China – caracteristici	57
3. „Capcana venitului mediu” și îmbătrânirea populației.....	60
3.1 Transformarea modelului de creștere economică.....	61
3.1.1 Transformarea obiectivului de dezvoltare	61
3.1.2 Transformarea stimulentei pentru dezvoltare.....	63
3.1.3 Transformarea modelului de creștere economică	70
3.2 Soluționarea izbucnirii conflictelor sociale.....	77
3.2.1 Deținerea și distribuția inechitabilă a resurselor	77
3.2.2 Progresul tehnologic și ocuparea forței de muncă.....	84
3.2.3 Creșterea economică și securitatea socială	86
3.2.4 Mecanismul de piață și funcțiile statului.....	88
3.2.5 Anticorupția și stabilitatea socială.....	89
3.3 Urbanizarea care coordonează dezvoltarea urbană și rurală.....	90
3.3.1 Două metode de urbanizare	90
3.3.2 Sugestii pentru elaborarea politicilor	93
3.4 Provocările fenomenului de îmbătrânire a populației	98
3.4.1 „Epoca de aur” nu s-a încheiat	99
3.4.2 Rata de dependență a vârstnicilor continuă să crească.....	101
3.4.3 Îmbătrânirea populației active.....	103
3.4.4 Creșterea ratei salariale și randamentele marginale descrescătoare....	105
3.4.5 Valorificarea potențialului de consum al vârstnicilor.....	106

**CAPITOLUL 2: ÎMBĂTRÂNIREA POPULAȚIEI
ȘI CREȘTEREA ECONOMICĂ..... 109**

Kaiti Zhang, Ping Guo, Jing Li, Lujun Sun, Fengli Ma, Wensheng Miao, Haitao Wang, Xiaolan Wu, Qiuxia Zhang, Yanyan Wei, Lili Wang, Jiayao Qu, Xiaoqi Yang și Xiaohui Luo

1. Îmbătrânirea populației și oferta de forță de muncă.....	110
1.1. „Epoca de aur” nu s-a încheiat.....	111
1.2. Închiderea „ferestrei demografice”.....	113
1.3. Îmbătrânirea populației active.....	115
2. Economile, investițiile și îmbătrânirea populației.....	116
2.1 Economile și îmbătrânirea populației.....	116
2.1.1 Venitul persoanelor vârstnice.....	116
2.1.2 Economile persoanelor vârstnice.....	118
2.2 Investițiile și îmbătrânirea populației.....	119
2.2.1 Îmbătrânirea populației și acumularea de capital.....	119
2.2.2 Îmbătrânirea populației și investițiile în active fixe.....	120
2.2.3 Îmbătrânirea populației și cererea de noi investiții.....	120
3. Îmbătrânirea populației și acumularea de capital uman.....	122
3.1 Îmbătrânirea populației și capitalul uman.....	122
3.2 Îmbătrânirea populației și progresul tehnologic.....	125
3.3 Dezvoltarea resurselor umane constituite de vârstnici.....	126
3.3.1 Dezvoltarea resurselor umane constituite de vârstnici.....	126
3.3.2 Dezvoltarea industriei de îngrijire seniori.....	127

CAPITOLUL 3: ÎMBĂTRÂNIREA POPULAȚIEI ȘI CONSUMUL..... 131

Shengjin Wang, Xiao Yu și Meng Sun

1. Caracteristicile consumului în etapa venitului mediu.....	132
1.1 „Capcana consumatorului” în etapa venitului mediu.....	132
1.2 Situația actuală și problemele consumului.....	135
1.2.1 Rata scăzută a consumului final.....	135
1.2.2 Înclinația de a cheltui a gospodăriilor.....	138
1.3 Cheltuielile vârstnicilor și problemele specifice.....	139
1.3.1 Obiceiurile vârstnicilor privind cheltuielile și caracteristicile lor.....	139
1.3.2 Problemele legate de consumul în rândul vârstnicilor.....	140
2. Impactul îmbătrânirii populației asupra consumului.....	143
2.1 Îmbătrânirea populației și cererea consumatorilor.....	143
2.1.1 Îmbătrânirea populației și prototipul consumatorului.....	143
2.1.2 Estimarea cheltuielilor de consum în rândul vârstnicilor.....	147
2.2 Îmbătrânirea populației și ecuația funcției de consum.....	150
2.2.1 Selectarea modelului și surselor de date.....	151
2.2.2 Testarea modelului și analiza rezultatelor.....	153
2.2.3 Estimări privind cererea efectivă a consumatorilor și înclinația marginală spre consum.....	156
2.3 Analiză relațională privind îmbătrânirea populației și structura consumului.....	160

2.3.1	Metoda GRA.....	160
2.3.2	Selectarea datelor și sursele	162
3.	Coordonarea îmbătrânirii populației și a deciziilor referitoare la consum	165

CAPITOLUL 4: ÎMBĂTRÂNIREA POPULAȚIEI ȘI IMPACTUL ASUPRA OCUPĂRII FORȚEI DE MUNCĂ..... 171

Xuejin Zuo, Guozheng Chen și Xiaoyan Sun

1.	Impactul îmbătrânirii populației asupra ofertei și cererii de forță de muncă.....	171
1.1	Impactul îmbătrânirii populației asupra ofertei de forță de muncă.....	172
1.1.1	Tendența descrescătoare a populației active	172
1.1.2	Îmbătrânirea populației și presiunea ocupării forței de muncă.....	173
1.2	Impactul îmbătrânirii populației asupra cererii de forță de muncă	174
1.2.1	Înlocuirea forței de muncă cu îmbătrânirea populației și capital.....	174
1.2.2	Impactul fertilității sub nivelul de înlocuire și al îmbătrânirii populației asupra cererii din diverse sectoare	176
2.	Impactul îmbătrânirii populației asupra ocupării forței de muncă	178
2.1	Incertitudinea impactului îmbătrânirii populației asupra ocupării forței de muncă.....	178
2.2	Îmbătrânirea populației și ocuparea forței de muncă în cazul vârstnicilor	179
2.2.1	Situația actuală a ocupării forței de muncă în cazul vârstnicilor.....	179
2.2.2	Politica ocupării forței de muncă în rândul vârstnicilor	180
2.3	Majorarea vârstei de pensionare	181
2.3.1	Necesitatea majorării vârstei de pensionare	181
2.3.2	Îmbunătățirea politicilor care susțin majorarea vârstei de pensionare	184
2.3.3	Eliminarea confuziilor legate de majorarea vârstei de pensionare.....	185
3.	Concluzii și recomandări privind elaborarea politicilor.....	187
3.1	Îmbunătățirea calității forței de muncă pentru a înlocui cantitatea cu calitatea... ..	187
3.2	Formarea și îmbunătățirea unei piețe a forței de muncă unificate la nivel național pentru a îmbunătăți eficiența alocării resurselor de forță de muncă	189
3.3	Valorificarea resurselor legate de vârstnici pentru o îmbătrânire activă.....	191

CAPITOLUL 5: ÎMBĂTRÂNIREA POPULAȚIEI ȘI URBANIZAREA 193

Zhiyong Wang, Ge Yang și Yifei Cai

1.	Situația actuală și evoluțiile viitoare ale urbanizării populației	193
1.1	Evaluarea schimbărilor apărute în procesul de urbanizare.....	193
1.2	Urbanizarea și diferența de venituri.....	195
1.2.1	Relația inevitabilă între îmbunătățirea rapidă a nivelului de urbanizare și creșterea diferenței de venituri.....	195
1.2.2	Urbanizarea și diferențele de venituri în rândul locuitorilor din mediul urban	200
1.2.3	Estimări privind dezvoltarea urbană	204

2.	Îmbătrânirea populației și urbanizarea	207
2.1	Legătura dintre urbanizare și îmbătrânirea populației	207
2.2	Urbanizarea care stimulează îmbătrânirea populației	208
2.2.1	Urbanizarea care stimulează scăderea ratei fertilității	209
2.2.2	Urbanizarea prelungește speranța de viață	216
3.	Procesul de urbanizare care depășește „capcana venitului mediu”	218
3.1	Politica actualizată de urbanizare a populației	218
3.2	Atenție la „capcana Americii Latine” în procesul de urbanizare	222
3.3	Menținerea sub control a ritmului urbanizării	228
3.4	Coordonarea dezvoltării urbane și rurale în procesul de urbanizare	233
3.4.1	Îmbunătățirea calității urbanizării	234
3.4.2	Urmând calea industrializării agricole	238

CAPITOLUL 6: ÎMBĂTRÂNIREA POPULAȚIEI ȘI SCHIMBĂRILE SOCIALE ... 243

Yuesheng Wang, Haixia Wu și Lei Wang

1.	Legătura dintre îmbătrânirea populației și schimbarea socială	244
1.1	Politica demografică a Chinei și procesul de îmbătrânire	244
1.1.1	Rata scăzută de fertilitate și politica de planificare familială	244
1.1.2	Accelerarea procesului de îmbătrânire a populației	246
1.1.3	Scăderea fertilității și îmbătrânirea populației	247
1.2	Mecanismele de sprijin pentru persoanele în vârstă într-o societate în tranziție	249
1.2.1	Tipuri de mecanisme de sprijin	249
1.2.2	Presiunea cu care se confruntă membrii familiei	251
1.2.3	Sursele de venit ale vârstnicilor și dependența acestora de familie	253
1.3	Sprijinul acordat vârstnicilor din China rurală și urbană	256
1.3.1	Sprijinul acordat vârstnicilor din mediul rural	257
1.3.2	Sprijinul acordat vârstnicilor din mediul urban	259
2.	Viața vârstnicilor în timpul perioadei de tranziție	260
2.1	Tipuri de locuire	260
2.1.1	Schimbările apărute la nivelul tipurilor de locuire în rândul vârstnicilor începând cu anii 1980	261
2.1.2	Tipurile de locuire în rândul vârstnicilor în ultimii ani de viață	262
2.2	Scăderea dependenței financiare față de copii	264
2.2.1	Sursele de venit ale vârstnicilor de 65+	264
2.2.2	Sprijinul financiar pe care copiii îl acordă părinților în vârstă	267
2.3	Membrii familiei încă sunt principalele persoane care se îngrijesc de vârstnici	270
3.	Soluții privind îmbătrânirea populației în perioada de tranziție	272
3.1	Sprijin public	272
3.1.1	Adaptarea la schimbările sociale și construirea unui sistem unic de pensii pentru populațiile rurale și urbane	273
3.1.2	Cereri privind sprijinul pentru vârstnicii din gospodăriile cu un singur copil	274
3.1.3	Construirea unui sistem de asistență și servicii pe mai multe niveluri pentru persoanele în vârstă	274
3.1.3	Stabilirea unui sistem care să protejeze drepturile și interesele persoanelor în vârstă	275
3.2	Sprijinul familiei	276

CAPITOLUL 7: ÎMBĂTRÂNIREA POPULAȚIEI ȘI SISTEMUL DE SECURITATE SOCIALĂ PENTRU PERSOANELE VÂRSTNICE.....281

Zhanxin Zhang, Qiao Wang și Bao Lin

1.	Sistemul de securitate pentru vârstnici înainte de 1978.....	281
1.1	Înființarea și dezvoltarea sistemului de pensii din mediul urban.....	282
1.2	Statul ca garant al sistemului de pensii pentru Angajații din urban.....	284
1.3	Asistență publică pentru vârstnicii din mediul urban și rural.....	288
2.	Reforma și dezvoltarea sistemului de securitate pentru vârstnici după 1978	290
2.1	Reforma sistemului de pensii de bază pentru angajații din mediul urban.....	290
2.1.1	Primele încercări de reformare a sistemului de pensii bazate pe întreprinderi.....	291
2.1.2	Stabilirea unui nou sistem de pensii de bază pentru angajații din mediul urban.....	293
2.1.3	Rectificarea după 1997.....	295
2.2	Progrese în sistemele de pensii din urban și rural.....	297
2.2.1	Sistemul de pensii de bază pentru lucrătorii migranți din mediul rural.....	297
2.2.2	Dezvoltarea sistemului de pensii din mediul rural	300
2.2.3	Integrarea sistemului de pensii din mediul rural și a sistemului de pensii pentru locuitorii din mediul urban.....	301
2.3	Dezvoltarea sistemului de servicii pentru persoanele vârstnice.....	303
3.	Construirea unui sistem durabil de securitate pentru vârstnici în zonele urbane și rurale.....	305
3.1	Eliminarea celor două sisteme duale.....	305
3.2	Intensificarea reformei în cadrul sistemului de pensii.....	308
3.3	Construirea unui sistem de servicii pe mai multe niveluri pentru persoanele în vârstă.....	312
	Anexă: Exemple internaționale	318
	Anexa 1: Sistemul de asigurări de îngrijire pe termen lung în Japonia	318
	Anexa 2: Sistemul de asigurări de îngrijire pe termen lung în Statele Unite ale Americii.....	320
	Anexa 3: Reforma serviciilor de îngrijire la domiciliu în Europa	321
	Discuție.....	322

CAPITOLUL 8: STUDIU PRIVIND SPRIJINUL PERSOANELOR VÂRSTNICE DIN MEDIUL RURAL ÎN 20 DE PROVINCII, REGIUNI AUTONOME ȘI MUNICIPALITĂȚI DIN CHINA.....327

Huaizhong Mu, Qingrui Liu, Yue Wang, Gang Jin, Li-min Song și Linlin Yan

1.	Informații de bază.....	328
1.1	Structura populației pe vârstă și sexe.....	328
1.2	Nivelul de educație.....	328
1.3	Sănătate și căsătorie.....	328
1.4	Structura familiei.....	330
2.	Ocuparea forței de muncă și migrația.....	331
2.1	Tipuri de muncă	331

2.2	Timpul petrecut lucrând în agricultură și în utilizarea terenurilor.....	332
2.3	Migrația în rândul agricultorilor	333
2.3.1	Numărul de lucrători migranți într-o familie din mediul rural	333
2.3.2	Destinațiile în care lucrătorii din mediul rural emigrează.....	334
2.3.3	Sectoarele și activitățile	335
2.3.4	Opțiunile profesionale.....	337
2.3.5	Sursele de informare privind locurile de muncă	338
2.3.6	Timpul petrecut lucrând într-un alt loc afară de cel de înregistrare.....	339
2.3.7	Veniturile și consumul muncitorilor migranți din mediul rural.....	340
2.4	Cunoștințele lucrătorilor migranți din mediul rural cu privire la politica de securitate socială și înregistrarea într-un sistem de asigurări sociale.....	342
2.4.1	Cunoștințele lucrătorilor migranți din mediul rural cu privire la politica de securitate socială.....	342
2.4.2	Participarea la plata contribuției de asigurări sociale în rândul lucrătorilor migranți din mediul rural.....	344
3.	Venitul și consumul familiilor din mediul rural.....	345
3.1	Informații de bază.....	345
3.2	Venitul familiilor din mediul rural.....	347
3.3	Consumul familiilor din mediul rural.....	350
4.	Spreținul acordat vârstnicilor în cadrul familiilor din mediul rural.....	352
4.1	Numărul de membri vârstnici spreținți de familiile din mediul rural	352
4.2	Costurile de trai și sursele de sprețin financiar ale vârstnicilor din mediul rural.....	353
4.3	Cheltuielile medicale și sursele financiare ale acestora	353
4.4	Atitudinea familiilor din mediul rural față de îngrijirea vârstnicilor	355
5.	Punerea în aplicare a Noii Scheme de Pensii din Mediul Rural	356
5.1	Participarea agricultorilor la NRPS	356
5.2	Cât de bine cunosc muncitorii migranți din mediul rural NRPS.....	358
5.3	Contribuțiile individuale la NRPS.....	361
5.4	Subvențiile guvernamentale pentru conturile individuale NRPS	364
5.5	Opiniile legate de NRPS.....	368
5.6	Comentariile și sugestiile celor din rural cu privire la NRPS.....	371

PREFAȚĂ

Odată cu începutul reformei și deschiderii Chinei în 1978, socialismul cu specific chinezesc a progresat foarte mult sub conducerea Partidului Comunist Chinez. Peste treizeci de ani de eforturi canalizate în direcția reformelor și de creștere economică spectaculoasă și constantă au transformat China în a doua economie ca mărime din lume și au adus schimbări importante în societatea chineză. Aceste evoluții semnificative din punct de vedere istoric au atras atenția cercetătorilor, guvernelor și publicului larg din întreaga lume, începând cu anii 1990, când a luat naștere un nou val de studii despre China. Au fost menționate subiecte de interes general, precum „Miracolul chinez”, „Fenomenul chinez”, „Experiența chineză”, „Calea chineză” și „Modelul chinez”. Nu a trecut mult timp și cercetătorii chinezi au urmat exemplul. Deja extrem de productiv, acest domeniu produce în fiecare an un număr mare de cărți, numai Social Sciences Academic Press publicând sute de titluri pe o gamă largă de subiecte.

Cu toate acestea, având în vedere că majoritatea acestor cărți au fost scrise și publicate în limba chineză, numărul de cititori din afara Chinei, pentru care engleza este încă lingua franca, a fost limitat. Această barieră lingvistică a fost un impediment în calea universităților, a mediului de afaceri și a factorilor de decizie politică din alte țări de a avea o cunoaștere aprofundată a Chinei contemporane, a importanței pe care trecutul și prezentul Chinei o au nu numai pentru viitorul țării, ci și pentru viitorul lumii. Nevoie de a înlătura acest impediment este reală și urgentă, iar Seria de cercetări cu privire la Visul chinez și la calea de dezvoltare a Chinei reprezintă răspunsul meu la acest apel.

Seria de față este una dintre cele mai notabile realizări a cercetătorilor chinezi din ultimii 20 de ani, deoarece prezintă o varietate de subiecte legate de reformă și deschidere. Acestea includ atât explorări teoretice, cât și studii empirice și acoperă domenii precum economie, societate, politică, drept, cultură și ecologie, cele șase domenii în care politicile de reformă și deschi-

dere au avut cel mai puternic impact. Autorii au încercat, de asemenea, să își exprime viziunile legate de „Visului chinez” și de modul în care țara poate atinge acest obiectiv în toate domeniile.

Toți editorii și autorii seriei „Visul chinez și calea de dezvoltare a Chinei” au studiat îndelung Politica de Reformă și Deschidere și sunt autorități respectate în domeniile lor de activitate. Prerogativele și expertiza lor conferă credibilitate acestor cărți, fiecare dintre ele fiind supusă unui proces riguros de evaluare înainte de a fi inclusă în această serie. Ca parte a Programului de reformă și dezvoltare din cadrul Administrației de Stat pentru Presă, Publicații, Radio, Film și Televiziune a Republicii Populare Chineze, seria este publicată de Springer, o editură academică de renume internațional cu sediul în Germania și este distribuită în străinătate. Sunt încrezător că va contribui la aprofundarea studiilor despre China în epoca reformei și deschiderii.

Beijing, China

Xie Shouguang

MULȚUMIRI

După o perioadă relativ scurtă, *Seria de cercetări cu privire la Visul chinez și la calea de dezvoltare a Chinei* a început să dea roade. Trebuie să le mulțumim, în primul rând, autorilor și editorilor cărților pentru că au făcut acest lucru posibil. Munca asiduă a celor de la Social Sciences Academic Press și Springer, cele două edituri colaboratoare, a transformat-o în realitate. Le suntem profund recunoscători tuturor.

Domnul Xie Shouguang, președintele Social Sciences Academic Press (SSAP), este creierul din spatele proiectului. Pe lângă faptul că a trasat misiunile importante care trebuiau îndeplinite și și a stabilit parametrii pentru derularea proiectului, pe măsură ce proiectul se desfășura, domnul Xie a adus contribuții importante la fiecare pas. Datorită coordonării iscusite a doamnei Li Yanling, totul a fost pus laolaltă în siguranță și sincronizat, având în vedere anvergura proiectului. Doamna Gao Jing, de o sânguință și meticulozitate de nezdruccinat, s-a asigurat că standardele înalte ale editurilor au fost îndeplinite, lucru de o importanță critică pentru procesul de publicare. Faptul că lucrările academice, uneori dificile din punct de vedere stilistic și tehnic, au fost traduse într-o engleză ușor de citit se datorează în mare parte doamnei Liang Fan, care s-a ocupat de selectarea traducătorilor și de controlul calității traducerilor.

Alți zece membri ai personalului SSAP au fost implicați în pregătirea manuscriselor în chineză. Este o muncă care necesită timp și atenție la detalii, iar calitățile acestora au contribuit la realizarea proiectului. Aceștia sunt, în ordine alfabetică: Dl Cai Jihui, dna Liu Xiaojun, dl Ren Wenwu, dna Shi Xiaolin, dna Song Yuehua, dl Tong Genxing, dna Wu Dan, dna Yao Dongmei, dna Yun Wei și dna Zhou Qiong. De asemenea, au participat și Xie Shouguang și Li Yanling.

Dna Yun Wei este editorul intern al SSAP pentru volumul curent.

De asemenea, mulțumirile noastre se îndreaptă și către dna Li Yan, dl. Chai Ning, dna Wang Lei și dna Xu Yi de la Springer's Beijing Representative Office. Sprijinul lor a înlesnit realizarea proiectului, activitate care fără ajutorul lor nu ar fi fost la fel de ușoară.

Le mulțumim doctorului He Jing și doamnei He Tianchun pentru traducerea acestei cărți.

În cele din urmă, dar cu siguranță nu în ultimul rând, trebuie să menționăm că proiectul a fost finanțat de Ministerul de Finanțe al Republicii Populare Chineze. Nu mai încape vorbă că suntem profund recunoscători.

Social Sciences Academic Press
Springer

PREZENTARE GENERALĂ

Până la momentul actual, China este țara cu cea mai numeroasă populație din lume. Cu toate acestea, Națiunile Unite estimează că până în 2030, India o va ajunge din urmă. Unul dintre motive ar putea fi modificarea structurii de vârstă din China, ca urmare a unei îndelungate scăderi a ratei fertilității și a natalității. Tendința de îmbătrânire a populației nu este doar o particularitate a secolului al XXI-lea, ci și o marcă a modificării substanțiale a structurii de vârstă din China, lucru care necesită o atenție deosebită. Se poate spune, fără a exagera, că îmbătrânirea populației are impact asupra tuturor domeniilor, ca de exemplu asupra populației, economiei, științei, tehnologiei, culturii și asupra întregii societăți. Efectele sale nu trebuie neglijate, mai ales atunci când ne vom confrunța cu „capcana venitului mediu”, situație care va apărea probabil acum când China este o țară cu venituri medii. Cartea de față reprezintă demersul de a găsi un răspuns la problemele menționate anterior. Ea prezintă oportunitățile și provocările fenomenului de îmbătrânire a populației, atunci când ne confruntăm cu riscul „capanei venitului mediu”. Folosindu-se de exemplele unor țări care au avut sau nu succes în încercarea de a gestiona acest risc, cartea propune sugestii în ceea ce privește elaborarea politicilor, care ar putea aduce beneficii dezvoltării socio-economice în China în timpul celui „de-al XII-lea plan cincinal (2011-2015)”, dar și ulterior.

Îmbătrânirea populației și riscul „capanei venitului mediu” în China cuprinde o „Introducere” și 8 de capitole, împărțite în șapte părți. „Introducere” prezintă o trecere în revistă a unor „capcane ale dezvoltării” de-a lungul istoriei și explică motivul pentru care „capcana venitului mediu” este unul dintre cele mai mari riscuri cu care se confruntă țările în curs de dezvoltare, printre care și China. Experiența altor țări arată că, deși există anumiți factori politici, economici, sociali și culturali care ar fi condus către un eșec în ceea ce privește găsirea unei metode corespunzătoare de a aborda

problema, există un alt factor important, care ar fi dus la eșec, și anume incapacitatea țărilor de a profita de „epoca de aur” a modificării structurii de vârstă. „Epoca de aur” se referă la etapa incipientă a îmbătrânirii populației, în care numărul populației active crește, iar numărul persoanelor în vârstă și al tinerilor scade. Incapacitatea de a valorifica „profitul demografic” și „dividendul demografic” explică de ce țările nu au reușit să găsească o soluție la „capcana venitului mediu”. Odată cu populația activă, crește și rata șomajului, ceea ce duce la o încetinire a dezvoltării economice. Astfel, apar probleme precum regresul economic, structura industrială necorespunzătoare, discrepanța din ce în ce mai mare între bogați și săraci, urbanizarea necontrolată, agravarea corupției și a perturbărilor sociale, toate acestea fiind provocate de incapacitatea țării de a face tranziția de la o „societate cu venituri mici” la o „societate cu venituri medii”. Prin urmare, dezvoltarea economică este constrânsă de „capcana venitului mediu”. Această carte subliniază faptul că impactul îmbătrânirii populației nu este un caz izolat, ci este strâns legat de schimbările demografice și de dezvoltarea socio-economică. În plus, cartea analizează motivele subiective și obiective, printre care se numără informațiile științifice rudimentare, izbucnirea conflictelor sociale și urbanizarea necontrolată și explică eșecul țărilor în abordarea problemei cu privire la „capcana venitului mediu”, în încercarea de a descoperi reguli și învățături, ce pot fi folosite în viitor. Un alt aspect asupra căruia trebuie să ne aplecăm este graficul îmbătrânirii populației, esențial în analiza „capcanei venitului mediu”. Rezolvarea problemei îmbătrânirii populației reprezintă un factor important, dacă ne dorim o dezvoltare economică armonioasă și eficientă.

Capitolul 1 conține o prezentare generală a tendințelor, caracteristicilor și a digramelor îmbătrânirii populației chineze, precum și a estimărilor. Concluzia capitolului este că, în prima jumătate a secolului XXI, îmbătrânirea populației va avea o viteză mare de creștere și un nivel ridicat. Se poate împărți în mai multe etape și înaintează vertiginos. În ceea ce privește distribuția geografică a îmbătrânirii populației, există un dezechilibru între zonele urbane și zonele rurale. Mai mult, cartea de față analizează tendințele și caracteristicile îmbătrânirii populației, împreună cu strategia privind dezvoltarea economică pe termen lung în timpul celui „de-al XII-lea plan cincinal”, dar și ulterior, și aduce în discuție următoarele aspecte referitoare

la „capcana venitului mediu”, bazându-se atât pe succesul, cât și pe eșecul altor țări:

În primul rând, modificarea modelului de creștere economică. Există trei elemente de bază ce trebuie transformate: obiectivul dezvoltării economice să nu mai fie creșterea PIB-ului, ci dezvoltarea umană; stimulentele de dezvoltare să nu se mai axeze pe cererea externă, ci pe cererea internă (orientată pe consum și nu pe investiții în active fixe); modul de dezvoltare economică să nu mai fie exogen, ci endogen. Prin urmare, dezvoltarea economică a Chinei ar trebui să se transforme, astfel încât să prezinte consum redus de resurse, eficiență ridicată și profit mare, având la bază realitățile sociale ale Chinei și perspectiva îmbătrânirii populației, ca ceva posibil în viitor.

În al doilea rând, prevenirea izbucnirii problemelor sociale. Într-o societate cu venituri medii, deținerea și alocarea inegală a resurselor reprezintă cauza principală a diverselor probleme sociale și, prin urmare, ar trebui să reprezinte o prioritate. Recomandările din această carte au fost formulate pe baza realităților sociale ale Chinei și includ: ajustarea sistemului actual de distribuire a veniturilor și creșterea ponderii veniturilor din muncă; îmbunătățirea sistemului social și promovarea deținerii egale de resurse; reformarea sistemului de distribuire a veniturilor și prevenirea câștigurilor ilicite; îmbunătățirea structurii și rectificarea salariului și încurajarea muncitorilor; și reformarea sistemului de impozitare și consolidarea rolului pe care acesta îl are în reglementarea economiei. Mai mult, cartea analizează: modul în care structura socială ar putea trece de la o structură piramidală la o structură ovală datorită progresului tehnologic și a schimbărilor din structura ocupării forței de muncă; modul prin care sistemul de asigurări sociale poate fi îmbunătățit, ținând cont de rolul pe care îl joacă în dezvoltarea economică; modul în care putem contrabalansa mecanismul de piață și rolul guvernului; modul în care putem facilita intervenția guvernamentală și oferă recomandări cu privire la reformele care pot fi puse în aplicare în domenii precum combaterea corupției și menținerea stabilității sociale, reforme care includ reglementarea aprobării administrative, restituirea drepturilor către piață, etc.

În al treilea rând, stabilirea unui plan de urbanizare, care îndrumă în sens unitar dezvoltarea urbană și rurală. Experiențele anterioare ale altor țări au arătat că stabilirea unui plan de urbanizare, care să îndrume în sens unitar dezvoltarea urbană și rurală, reprezintă factorul esențial care stă la

baza prevenirii „capcanei urbanizării”, care afectează țările din America Latină și a „capcanei venitului mediu”. Luând în considerare realitățile cu care se confruntă China, ca de exemplu accelerarea urbanizării și faptul că structura urbanizării este generată de marile orașe, secretul unei urbanizări, care îndrumă în sens unitar dezvoltarea urbană și rurală, constă în trei „stabiliri exacte” și „acțiuni”: în primul rând, stabilirea exactă a ceea ce înseamnă conceptul de urbanizare și adaptarea procesului de urbanizare la nivelul dezvoltării socio-economice. Totodată, pentru a accelera procesul de urbanizare, este nevoie de o viteză și un ritm corespunzător; în al doilea rând, stabilirea exactă a strategiei de urbanizare și coordonarea dezvoltării orașelor mari, mici și mijlocii cu dezvoltarea zonei rurale. Tipul de urbanizare care se axează doar pe zonele urbane ar trebui respins. Mai degrabă, zona urbană ar trebui să susțină zona rurală, astfel încât să se poată realiza o dezvoltare coordonată; în al treilea rând, stabilirea exactă a valorii lucrătorilor migranți. Munca și viața lucrătorilor migranți ar trebui să facă parte din planificarea urbană a orașului. În plus, lucrătorii migranți ar trebui recunoscuți ca cetățeni, lucru care ar trebui să devină ceva firesc.

În al patrulea rând, găsirea unor măsuri optime pentru a rezolva problema îmbătrânirii populației. Și întrucât acesta este subiectul central al cărții, vor fi prezentate analize și explicații din cinci perspective diferite:

În primul rând, condițiile favorabile din faza incipientă a procesului de îmbătrânire a populației nu trebuie trecute cu vederea și de aceea, trebuie să ne străduim să găsim o soluție pentru „capcana venitului mediu”, înainte ca situația îmbătrânirii populației să se agraveze. Analiza comparativă a situațiilor din China, Japonia și Coreea de Sud arată că toate cele trei țări s-au confruntat sau se confruntă cu „epoca de aur” a modificării structurii de vârstă a populației, perioadă care poate dura aproximativ 40 de ani. Japonia a reușit să profite de „epoca de aur” de după cel de-al Doilea Război Mondial și a reușit să iasă din „capcana venitului mediu”. La fel a făcut și Coreea de Sud. Prin urmare, China ar trebui să urmeze aceste exemple pentru a profita de ocazie și a menține o dezvoltare economică constantă și rapidă în următorii douăzeci de ani, astfel încât să demonstreze că cea mai populată țară în curs de dezvoltare din lume poate scăpa din „capcana venitului mediu”.

În al doilea rând, experiențele anterioare arată că ar trebui să răspundem cu prudență provocării pe care o lansează creșterea progresivă a ratei de dependență a persoanelor vârstnice în următoarea etapă a procesului de

îmbătrânire a populației. După o scădere relativ abruptă din 2000 până în 2010, rata de dependență a tinerilor este în continuare în scădere, deși într-un ritm mai lent. Dar previziunile generale până în 2050 indică tot o descreștere. Totodată, procentul persoanelor în vârstă este în continuă creștere. Ca urmare, până în 2030, suma necesară pentru pensii poate fi mai mare decât „limita” de peste 10% din venitul național sau 29% din valoarea totală a salariilor. Prin urmare, trebuie găsite soluții din timp. Cartea de față propune următoarele soluții privind colectarea la timp și în totalitate a contribuțiilor la pensie și gestionarea corectă a conturilor de pensii: În legătură cu colectarea contribuțiilor la pensie, trebuie subliniat că acestea sunt obligatorii, iar companiile, instituțiile publice și persoanele fizice deopotrivă ar trebui să contribuie la timp și în integralitate la planurile de pensii; de asemenea, ar trebui să strângem bani în conturile de pensii goale, să identificăm conturile goale, neperformante sau defectuoase, să aflăm cine sunt titularii lor și să folosim diverse măsuri fiscale pentru a strânge bani în conturi și pentru a avea un raport de echilibru între contribuțiile și soldurile conturilor de pensii; mai mult, managementul sistemului de pensii trebuie consolidat, abuzul și delapidarea interzise. În plus, trebuie să se asigure o distribuție corectă și să se încerce menținerea și creșterea valorii acestora prin investiții pe piața financiară conform reglementărilor.

În al treilea rând, fenomenul îmbătrânirii populației active ar trebui tratat cu toată seriozitatea. În acest proces de îmbătrânire a populației, deficitul de forță de muncă nu este cel mai îngrijorător aspect, ci îmbătrânirea populației active. Estimările arată că din 2000 până în 2050, procentul persoanelor cu vârstă între 45-59 de ani va crește cu 7,2% în grupa de vârstă 15-59, în timp ce procentul persoanelor cu vârsta între 60-64 va crește cu 4,8% în grupa de vârstă 15-64. Per ansamblu, procentul populației active cu vârsta de peste 45 de ani va crește cu 12%, de la 24,46% la 36,46% în grupul de vârstă 15-64 de ani. În plus, populația activă peste 45 de ani, născută înainte de 1965, are un nivel mai scăzut de educație, ceea ce înseamnă că este improbabil să contribuie la progresul și inovarea tehnologică, acestea fiind două lucruri esențiale pentru dezvoltarea economică și pentru rezolvarea „capcanei venitului mediu”. Totuși, soluțiile sunt, ca pe lângă educația academică, lucrătorilor să li se ofere și o formare profesională; să li se ofere sesiuni de formare profesională și formare diferențiată în funcție de nivelul fiecăruia și să li se ofere ajutor pentru a-și îmbunătăți capacitatea de muncă. Mai mult, regle-

mentarea și reformarea sistemului actual de învățământ va spori calitatea. Universitățile trebuie încurajate să dezvolte programe de educație specifice, pe lângă programele de educație generală. Încurajarea programelor de educație generală, dar și a programelor de educație proprie din universități sau înființarea de instituții speciale reprezintă secretul pentru a îmbunătăți forța de inovație a populației active și ar trebui să fie o prioritate când vine vorba de reglementarea și reformarea sistemului de învățământ.

În al patrulea rând, trebuie analizate schimbările care apar în cererea și oferta de pe piața muncii, iar problemele precum creșterea salariilor și scăderea investițiilor ar trebui abordate din punct de vedere științific. În 2010, procentul populației active atins un maxim istoric de 74,5%. În 2011, numărul populației active a atins un miliard, aproape un maxim istoric, ceea ce arată că au avut loc schimbări fundamentale pe piața cererii și ofertei de muncă. Ca urmare, costurile salariale și nivelul salariile au crescut. Pentru a compensa nivelurile scăzute ale salariilor, care reprezentau standardul, se impun creșteri salariale semnificative. Însă, asta înseamnă o creștere a costului forței de muncă, rezultatul fiind creșterea costurile totale de producție și scăderea marjelor de profit, dar și a ratelor marginale de randament al investițiilor. Din 1990 până în 2010, raportul dintre investițiile în active fixe și PIB a scăzut de la 1 : 4,13 la 1 : 1,44, ceea ce înseamnă că randamentul investițiilor în active fixe a fost de doar 34,87% din randamentul din 1990. Prin urmare, rolul investițiilor în stimularea economiei naționale a fost diminuat.

În al cincilea rând, deși este dificil ca economia actuală să se transforme într-o economie de consum, trebuie abordată și problema subconsumului populației vârstnice. Oamenii sunt principalii consumatori, astfel că o economie de consum este strâns legată atât de schimbările la nivelul numărului total al populației, cât și de modificările structurii de vârstă. Datorită politicii „copilului unic” din China, un singur copil se află de obicei în centrul unei familii. Ca urmare, coeficientul de consum al grupului de tineri este relativ mare. Pe de altă parte, populația vârstnică are venituri relativ mici, iar rata economiilor este și mai mică, astfel încât coeficientul lor de consum este, de asemenea, relativ mare. Unul dintre motivele fundamentale este faptul că populația vârstnică trebuie să scoată din propriul buzunar o sumă mai mare pentru cheltuielile medicale. Pentru a stimula consumul intern al Chinei, ținând cont de modificarea structurii de vârstă, trebuie să se

mărească procentul venitului din muncă în procesul preliminar de distribuție a veniturilor, să se asigure o creștere constantă și rapidă a ratelor salariale și să se mențină creșterea ratei de consum a populației active. Dar, așa cum am menționat și anterior, scăderea procentului și creșterea populației active până la un maxim în viitorul apropiat sunt două lucruri inevitabile, ceea ce înseamnă că rolul populației active în stimularea consumului pe termen lung se va diminua. Procentul și dimensiunea absolută a populației vârstnice ar putea crește la 10,1% și respectiv 139 milioane în 2015, 12,5% și 174 milioane în 2020 și 17,4% și 238 milioane în 2030. Prin urmare, este extrem de important ca valoarea ponderată a coeficientului de consum al populației vârstnice să crească. Dar cum putem valorifica potențialul de consum al populației vârstnice sau îmbătrânite? Cartea vine în întâmpinare cu următoarele recomandări: mai întâi, veniturile populației vârstnice trebuie să crească etapă cu etapă, iar apoi trebuie să ne asigurăm că majorarea plăților pensiilor țin pasul cu inflația; în al doilea rând, numărul oamenilor vârstnici care beneficiază de asigurări sociale, asistență socială și asistență trebuie să crească, iar serviciile publice trebuie îmbunătățite, pentru a le spori capacitatea de consum; în al treilea rând, este nevoie de un număr suficient de instituții de îngrijire a seniorilor, cu prețuri accesibile, astfel încât venitul disponibil să fie mai mare și să poate fi direcționat către consum.

Cele șapte capitole analizează câteva perspective diferite asupra procesului de îmbătrânire a populației și asupra „capcanei venitului mediu”.

Capitolul 2. Îmbătrânirea populației și creșterea economică. Intervalul de timp în care se desfășoară cel „de-al XII-lea plan cincinal” (2011-2015) coincide cu intervalul de timp „post epoca de aur” a modificării structurii de vârstă, iar oportunitățile precum „profit demografic” și „dividend demografic” sunt încă accesibile. Dacă rata de creștere economică în timpul celui „de-al XII-lea plan cincinal” se menține la 8%, PIB-ul național din 2015 va ajunge la aproape 59 de mii de miliarde, ceea ce înseamnă că PIB-ul pe cap de locuitor va ajunge la 41.895 de yuani sau 6.771 USD, sumă calculată la un curs valutar constant. Acest lucru ar putea însemna un progres uriaș în vederea prevenirii „capcanei venitului mediu”. Dacă rata anuală de creștere a PIB-ului este de 6%, în 2015, PIB-ul național va depăși 53,7 de mii de miliarde de yuani, iar PIB-ul pe cap de locuitor va ajunge la 39.159 de yuani, sau 6.167 USD, ceea ce înseamnă un progres comparativ mai mic

decât în cazul anterior. În 2013, când îmbătrânirea populației a devenit o problemă gravă, beneficiile „epocii de aur”, precum „profitul demografic” și „dividendul demografic” au fost înlocuite cu „deficitul demografic” și „datoria demografică”, ceea ce ne arată impactul negativ pe care îl are îmbătrânirea populației. Prin urmare, este extrem de important să se beneficieze de toate avantajele „epocii de aur” a modificării structurii de vârstă, pentru a avea parte de o creștere economică constantă și rapidă în timpul celui „de-al XII-lea plan cincinal” și pentru a evita „capcana venitului mediu”. Creșterea socio-economică după perioada celui „de-al XII-lea plan cincinal” se va axa pe dezvoltarea științifică și pe modificarea modelului de dezvoltare economică, vizând adoptarea unor măsuri prudente și optimizarea punctelor forte de dezvoltare. Totodată, întrucât numărul populației active ar putea scădea în viitor, ar trebui luate măsuri precum consolidarea capitalului uman prin îmbunătățirea calității educației și a dezvoltării gândirii critice la oameni. Astfel, strategia de dezvoltare demografică este transformată treptat și este pusă în aplicare o strategie națională de consolidare a națiunii prin știință, educație și dezvoltare durabilă.

Capitolul 3. Îmbătrânirea populației și consumul. Cartea propune conceptul de „capcana consumatorului” și explică legătura dintre îmbătrânirea populației și cererea consumatorilor, făcând trimitere la Teoria consumatorului și la modelul privind cererea efectivă și înclinația marginală spre consum a persoanelor vârstnice. Se subliniază faptul că, întrucât îmbătrânirea populației este într-un stadiu incipient, iar adulții sunt încă principalii consumatori, ar trebui să continuăm să promovăm forța motrice pozitivă a dezvoltării economice; după 2020, odată cu creșterea bruscă a numărului absolut și a procentului populației vârstnice, cererea consumatorilor ar putea fi limitată. Per ansamblu, în timp ce rata de consum a persoanelor vârstnice este relativ scăzută, consumul total va continua să crească. Prin urmare, pentru a soluționa conflictul dintre îmbătrânirea populației și scăderea consumului, trebuie luate măsuri precum încurajarea consumului populației vârstnice, reducerea decalajului privind consumul în rândul populației vârstnice din diferite zone și dezvoltarea industriilor, precum industria imobiliară, servicii medicale, industria comunicațiilor, a electrocasnicelor, etc. Alte recomandări includ: rectificarea politicii copilului unic; îmbunătățirea sistemului de asigurări sociale pentru populația vârstnică; dezvoltarea indus-

triilor de servicii pentru populația vârstnică; valorificarea potențialului de consum al populației vârstnice; și construirea unei rețele de servicii pentru populația vârstnică, etc.

Capitolul 4. Îmbătrânirea populației și impactul asupra ocupării forței de muncă. Îmbătrânirea populației reprezintă rezultatul iminent al scăderii natalității și al speranței de viață crescută. Ca urmare, în timpul celui „de-al XII-lea plan cincinal” ar putea exista o ușoară creștere a numărului populației active. În timp ce procentul populației active a atins apogeul în 2010, cu o valoare de 74,5%, înainte de a suferi o scădere continuă, a existat o dilemă în ceea ce privește cererea și oferta de forță de muncă: Deși absolvenții de universități își găsesc cu greu un loc de muncă, angajatorilor le este greu să găsească persoane care să corespundă cerințelor lor și pe care să le angajeze, iar acest lucru indică faptul că surplusul forței de muncă există simultan cu deficitul forței de muncă. Tendința generală este scăderea ofertei forței de muncă și creșterea costului forței de muncă. O astfel de tendință va duce la înlocuirea forței de muncă cu capital, astfel că dependența excesivă a economiei față de forța de muncă va scădea. Există trei lucruri prioritare care trebuie luate în considerare când vine vorba de elaborarea politicilor: intensificarea reformei pieței muncii; sporirea eficienței serviciilor de ocupare a forței de muncă; și creșterea vârstei legale de pensionare, astfel încât potențialul populației vârstnice să se dezvolte.

Capitolul 5. Îmbătrânirea populației și urbanizarea. În prezent, urbanizarea în China se află la mijlocul unei curbe în formă de „S” sau în perioada de accelerare. Până în prima jumătate a secolului XXI, peste 200 de milioane de muncitori din zone rurale ar fi migrat în sectoarele industriale și comerciale din zone urbane. În timpul celui „de-al XII-lea plan cincinal”, pe măsură ce procesul accelerează, urbanizarea este determinată de dezvoltarea marilor orașe și a metropolelor și se caracterizează prin dezvoltarea coordonată a zonelor urbane și rurale. Pe de o parte, ținem sub control viteza și amploarea urbanizării, stopăm orice tendință către o urbanizare necontrolată și facilităm transformarea adevărată a lucrătorilor migranți în locuitori din mediul urban, păstrând în același timp ritmul dezvoltării urbane; pe de altă parte, ar trebui să promovăm construirea unui nou peisaj rural prin promovarea industrializării și modernizării agriculturii. Per ansamblu, ar trebui să nu

ne mai axăm pe dezvoltarea urbană, ci pe dezvoltarea coordonată a zonelor urbane și rurale. În prezent, având în vedere că un număr mare de locuitori din mediul rural migrează în zonele urbane, au apărut probleme legate de femeile, copiii și persoanele vârstnice din zonele rurale. Îmbătrânirea populației rurale este una dintre cele mai grave probleme. Pentru a se asigura că urbanizarea se derulează în mod satisfăcător, sistemul de pensii ar trebui să acopere atât zonele rurale, cât și pe cele urbane, iar calitatea serviciilor ar trebui îmbunătățită.

Capitolul 6. Îmbătrânirea populației și schimbările sociale. Din anii 1980, după adoptarea Politicii de Reformă și Deschidere, a început restructurarea socială. Mecanismele de sprijinire a cetățenilor vârstnici din China au incorporat atât caracteristici tradiționale, cât și caracteristici moderne. De asemenea, au existat atât diferențe, cât și asemănări între sistemele de pensii din cele două zone: urbane și rurale. Resursele primare din „Sondajul național privind schimbările în structura familiei și relațiile intergeneraționale” realizat în 2010 de Academia Chineză de Științe Sociale au scos la iveală condițiile de viață ale persoanelor de peste 65 de ani în zonele urbane și rurale. În primul rând, în ceea ce privește sursa de venit a populației rurale, 5,69% din aceștia beneficiau de pensie, 60,77% erau întreținuți de membrii familiei, 25,75% își câștigau singuri existența, iar 5,09% beneficiau de indemnizație de subzistență din partea guvernului. Pentru populația urbană, cifrele sunt 75,32, 14,10, 2,56 și respectiv, 6,41%. Așa cum arată sondajul, în timp ce populația vârstnică din mediul rural depindea în principal de ea însăși, populația vârstnică din mediul urban depindea în principal de pensii. Acest lucru este dovada clară a diferențelor dintre sistemele de pensii din mediul urban și rural. În al doilea rând, în ceea ce privește condițiile de locuire, există trei modele principale: gospodării cu familie extinse, cu familie nucleare și gospodăriile alcătuite dintr-o singură persoană. În mediul rural, cifrele sunt 60,29, 20,49 și respectiv 14,78%, pe când în mediul urban, procentele sunt 49,28, 26,81 și, respectiv, 20,06%. Acest lucru arată faptul că majoritatea vârstnicilor din zonele rurale locuiesc cu cel puțin un copil căsătorit, iar în mediul urban, procentul este de aproximativ 50%. Însă, având în vedere că majoritatea populației active lucrează departe de orașul natal, un număr mai mare de populație vârstnică, adesea cea din zona urbană, locuiește într-un „cuib părăsit”. În al treilea rând, în

cea ce privește îngrijirea zilnică, majoritatea vârstnicilor sub 80 de ani s-au putut îngriji singuri. Cu ajutorul serviciilor comunitare, ei ar putea reuși ducă o viață independentă. Peste jumătate dintre părinții de peste 65 de ani ai celor intervievați nu mai sunt în viață. În această perioadă tumultoasă, în care au loc schimbări sociale rapide, avem nevoie de o îmbunătățire a calității vieții populației vârstnice. Putem face acest lucru prin reformarea sistemului de pensii, astfel încât riscurile „capcanei venitului mediu” să fie abordate corespunzător. Trebuie adoptate măsuri concrete. În primul rând, ar trebui să ne adaptăm la nevoia de schimbare socială, să integrăm sistemele de pensii sociale din mediul urban și rural și să modernizăm sistemul dual urban-rural de înregistrare a gospodăriilor. În al doilea rând, ar trebui să ne axăm mai mult pe sprijinul acordat seniorilor cu un singur copil și pe nevoia acestora de a avea acces la servicii sociale. Guvernul ar trebui să înființeze un fond special și să vină înaintea oamenilor cu politici preferențiale pentru a-i subvenționa pe vârstnicii cu un singur copil. În al treilea rând, stabilirea unui sistem de servicii sociale și de securitate socială, care necesită participarea activă a guvernului, a societății, a familiilor, dar și a indivizilor. În al patrulea rând, garantarea drepturilor populației vârstnice la siguranța proprietății, dreptul de a se recăsători după moartea soțului/soției și drepturi egale în ceea ce privește participarea la activități economice și sociale.

Capitolul 7. Îmbătrânirea populației și sistemul de securitate socială pentru persoanele vârstnice. Având în vedere că sistemul actual de securitate socială este „fragmentar”, este posibil să nu poată face față schimbărilor rezultate în urma procesului de îmbătrânire a populației și a riscului „capcanei venitului mediu”. Odată cu intensificarea reformei pieței din China, valorile oamenilor s-au schimbat. Mai mult, nevoia de a oferi sprijin populației vârstnice pune o presiune uriașă asupra generațiilor tinere, ceea ce înseamnă că este nevoie de o reformă ce respectă economia de piață. Reforma s-ar putea concentra pe următoarele aspecte. În primul rând, în ceea ce privește colectarea și administrarea fondurilor de pensii, este nevoie de o reformă în „trei etape”, pentru a soluționa conflictele legate de sistemul actual de pensii în cadrul unui ansamblu format din conturi individuale și conturi ale unor grupuri sociale: Prima etapă este realizarea un mecanism de supraveghere strictă a conturilor individuale, care asigură faptul că aceste conturi individuale sunt protejate din punct de vedere legal și nu

vor fi preluate de alții. A doua etapă este completarea conturilor de pensii goale prin mai multe mijloace, după caz, și încurajarea alocării banilor din planurile bugetare naționale, de la băncile naționale și companiile listate. A treia etapă este majorarea anilor de contribuție la pensie. În al doilea rând, cartea oferă trei recomandări cu privire la menținerea și majorarea valorii pensiilor. Prima recomandare este promovarea economiilor de pensii fără impozitare și scutirea de impozitul pe dobândă și de impozitul pe investiții pentru investițiile în fondurile de pensii. A doua sugestie este promovarea unei politici de obligațiuni speciale. Autoritățile financiare de stat ar trebui să vândă un anumit procent din obligațiunile de pensie cu o rată a dobânzii mai mare decât obligațiunile de stat din aceeași perioadă. A treia recomandare este adoptarea politicii de subvenție guvernamentală pentru a compensa creșterea prețurilor. Guvernul ar trebui să ofere o subvenție fiscală fondurilor de pensii sociale de bază și fondurilor naționale de securitate socială, conform indicelui prețurilor de consum (IPC) din acel an. În al treilea rând, în ceea ce privește plata pensiilor, este nevoie de mecanisme și sisteme pentru a calcula și a estima cu exactitate creșterea numărului de pensionari și creșterea pensiilor. Trebuie înființat un sistem de pensii care „oferă o plasă de siguranță, are acoperire largă și care este flexibil și durabil.” Mai mult, capitolul prezintă exemple de succes ale sistemelor de securitate socială, adoptate în Japonia, SUA și Europa. Alte sugestii includ: asistență juridică pentru îngrijirea medicală, personal profesionist care să asigure calitatea actului medical, contracte privind îngrijirea medicală care să specifice cu exactitate care sunt responsabilitățile familiei și care sunt responsabilitățile infirmierilor, integrarea operațiunilor de piață, a participării sociale și a sprijinului familial.

Capitolul 8. Studiu privind sprijinul persoanelor vârstnice din mediul rural în 20 de provincii, regiuni autonome și municipalități din China. Având în vedere dimensiunea semnificativă a populației rurale în comparație cu populația totală și tendința de îmbătrânire, China a pus în aplicare în septembrie 2009 Noul Program Pilot de Pensii din mediul rural. Astăzi, asigurarea a acoperit aproape toate regiunile. Pentru a ține pasul cu situația economică a vârstnicilor din mediul rural și cu punerea în aplicare a Noii scheme de pensii din mediul rural, grupul de la Universitatea Liaoning care se ocupă de cercetarea demografică, a efectuat un studiu privind familiile

din mediul rural din 20 de provincii, regiuni autonome și municipalități, printre care provincia Liaoning, Regiunea Autonomă Mongolia Interioară, și Municipalitatea Beijing și a analizat cu atenție rezultatele obținute. O astfel de cercetare empirică este relevantă și și ar putea servi drept referință pentru îmbunătățirea sistemului de pensii și a sistemului de securitate socială din zonele rurale, și de asemenea, ar putea contribui la extinderea cererii interne și la creșterea consumului populației rurale, stimulând astfel creșterea economică și ieșirea din „capcana venitului mediu”. Raportul privind studiul conține o analiză detaliată a condițiilor de bază ale populației rurale, condițiile de angajare și migrație ale acestora, veniturile și consumul familiei, sprijinul acordat populației vârstnice și punerea în aplicare a Noii scheme de pensii din mediul rural. De asemenea, oferă recomandări cu privire la elaborarea politicilor, ca de exemplu creșterea procentului celor integrați în Noua schemă de pensii din mediul rural, creșterea gradului de conștientizare cu privire la politicile relevante, stipularea reglementărilor cu privire la contribuția la conturile individuale și acordarea de subvenții fiscale pentru conturile individuale etc.

Îmbătrânirea populației și riscul capcanei venitului mediu în China reprezintă produsul unei echipe dedicate de cercetători, care și-au unit forțele pentru a ajunge la acest rezultat. „Prezentarea generală” și Capitolul 1 sunt scrise de Tian Xueyuan. Capitolul 2 este organizat de Zhang Kaiti în colaborare cu Guo Ping și Li Jing. A fost scris de Guo Ping, Li Jing, Sun Lujun, Ma Fengli, Miao Wensheng, Wang Haitao, Wu Xiaolan, Zhang Qiuxia, Wei Yanyan, Wang Lili, Qu Jiayao, Yang Xiaoqi și Luo Xiaohui. La Capitolul 3 au contribuit Wang Shengjin, Yu Xiao și Sun Meng. Capitolul 4 este organizat de Zuo Xuejin și scris de Chen Guozheng și Sun Xiaoyan. Capitolul 5 a fost organizat de Wang Zhiyong, care de asemenea a contribuit la scrierea lui, alături de Yang Ke și Cai Yifei.

Capitolul 6 este organizat de Wang Yuesheng, care a contribuit și a scris el însuși, alături de Wu Haixia și Wang Lei. Zhang Zhanxin, Wang Qiao și Lin Bao au contribuit la Capitolul 7, care este organizat de Zhang. Capitolul 8 este organizat de Mu Huaizhong și scris de Mu Huaizhong, Liu Qingrui, Wang Yue, Jin Gang, Song Limin și Yan Linlin.

Editorul-șef Tian Xueyuan a coordonat scrierea cărții și a făcut corecturile pentru versiunile intermediare. Gao Quanli, vicepreședinte al Academiei Chineze de Științe Sociale (CASS), Chen Chuanshu, vicepreședinte

permanent al Comitetului Național Chinei pe probleme legate de îmbătrânirea populației (CNCA) și Zhang Shisheng, directorul Centrului de Cercetare privind îmbătrânirea populației al CASS au furnizat informații valoroase și ne-au oferit tot sprijinul în vederea redactării acestei cărți. Zhou Li, redactor-șef adjunct al editurii Social Sciences Academic Press (SSAP), Yun Wei, directorul Departamentului de finanțe și management al SSAP, Wang Yushan, redactor executiv al SSAP și Xu Jin, director adjunct al Centrului de Cercetare a Resurselor Umane, CASS au contribuit cu toții la această carte. Recunoștința noastră sinceră se îndreaptă către ei.

Au fost făcute corecturi pe baza versiunii originale. În această carte sunt folosite cele mai recente statistici și cele mai noi rezultate ale activității de cercetare.

Xueyuan Tian
Ianuarie 2015